

Zondag 31 juli 2022

Maranathakerk Nieuwleusen

Gemeente van onze Heer Jezus Christus,

Vanmorgen staan we stil bij het boek Prediker.

Geschreven door een koning te Jeruzalem. Zoon van David, lazen we in de inleiding. Mede daarom is het boek aan koning Salomo toegeschreven.

Prediker - een heel bijzonder bijbelboek.

Een boek dat nadenkt over het leven hier op aarde.

Hoe zit dat in elkaar?

Prediker kijkt ernaar.

En in hoofdstuk 1 (dat we nu niet lazen) zegt hij: het leven is maar kort.

IJdel, nietig, voor je het weet is het voorbij. Als een zuchtje wind.

Zoals ook doorklonk in het lied dat we zojuist zongen:

'Ach, hoe vluchtig, ach, hoe nietig, is het mensenleven.'

Want inderdaad, als je een mensenleven legt op de tijdbalk van de geschiedenis, dan zijn we inderdaad niet meer dan een zuchtje.

We zijn er maar even. En hoe lang was er voordat wij geboren werden al leven op aarde?

En lang zal het ná onze dood nog doorgaan?

We zijn maar een zuchtje.

Daarom stelt Prediker die belangrijke vraag:

Ik probeerde te ontdekken wat een mens het beste doen kan, dat luttel aantal levensdagen dat hij doorbrengt onder de hemel. (vers 3)

Dat is wel even een vraag!

Wat kun je als mens nu het beste doen?

In die korte tijd dat je op aarde bent?

Wat zou je zelf zeggen?

Een antwoord dat in onze tijd veel klinkt is: genieten!

Je moet van het leven genieten!

Ook Prediker zocht het daar in:

Ik zei tegen mezelf: Kom, laat ik proberen de genoegens van het leven te smaken en te genieten van het goede. (vers 1)

En hij somt het op, wat hij allemaal wel niet gedaan en geprobeerd heeft.

Waarbij hij intens van een heleboel dingen genoot, die hijzelf had verworven.

Paleizen gebouwd, wijngaarden geplant, mooie tuinen en parken aangelegd, goud en zilver verworven, en noem allemaal maar op.

Maar dan, ondanks al dat genieten, komt hij tot de conclusie.

Maar, ook dat, ontdekte ik, is enkel leegte. (vers 1)

Vrolijkheid? Het is niet meer dan dwaasheid. (vers 2)

Het is een conclusie die je haast niet na durft te zeggen.
Want wordt hier niet erg negatief over genieten gesproken? Hoe zit dat?
Let wel: genieten wordt niet afgekeurd, maar Prediker zegt wel:
uiteindelijk stelt genieten niet zoveel voor. Dat is niet het belangrijkste wat je kunt
of moet doen in je korte mensenleven.

Daar moest ik wel over nadenken.
Ik wist niet of ik het zomaar met Prediker eens was.
En ik weet ook niet hoe dat bij u of jou zit.
Want je kunt enorm van iets of iemand genieten, en dat is dan toch heel erg
waardevol?
Ook de kostbare herinneringen, die zijn toch blijvend?
Hoezo dan dat Prediker zegt: nee, in genieten zit het hem ook niet?

Ik zat hier dus over te denken en te prakkizeren.
Toen me ineens dit opviel:
dit stukje uit Prediker, waar hij van alles maakt en aanlegt, tuinen en noem maar
op, deed me sterk aan het scheppingsverhaal denken uit Genesis.

Daar lees je ook van de Here God dat Hij van alles aanlegt:
een prachtige schepping, met ook een mooie tuin, de Hof van Eden.
En dan heeft Hij alles gemaakt, en dan kijkt Hij er nog eens goed naar.
En dan zegt lees je:

En God zag al wat Hij gemaakt had, en zie, het was zeer goed!
(Gen.1:31)

Dus daar wordt er wel van genoten.
Daar wordt niet gezegd: allemaal ijdelheid.
Nee: zeer goed!
Tussen haakjes: hier zien we dus dat genieten zeker ook goed is.
Als God al geniet, zouden wij het dan niet mogen of moeten?

Maar toch: bij Prediker lees je dan dit, als ook hij kijkt naar wat hij gemaakt heeft:

**Toen richtte ik mijn aandacht op al mijn werken, die mijn handen gemaakt
hadden. Zie, het was alles vluchtig en najagen van wind.
Daarin was geen voordeel onder de zon.** (Pred.2:11)

Wat een verschil...
Hier niet: "Zie, het was zeer goed!", maar "Zie, het was allemaal vluchtig en najagen
van wind."

Hoe zit dat dan?

Weet Prediker het soms beter dan God? Vindt hij dat je niet mag genieten?
Of... viel er misschien niet veel te genieten?

Ik denk dat laatste. Er viel niet zoveel te genieten. Ook al had Prediker allemaal prachtige dingen gemaakt. Dat het mooi was, daar kun je niet over twisten. Maar toch wás er iets mee, waardoor Prediker er niet echt van kon genieten.

Daarom ben ik nog eens heel goed naar die twee teksten gaan kijken, uit Genesis, over God die wél geniet van wat Hij maakt, en Prediker, die er niet van kon genieten.

En toen kwam ik op twee grote verschillen.

Die twee grote verschillen hebben allebei te maken met een woordje dat in Prediker 2 heel veel viel. Het woordje “ik”, en “mezelf”.

Ik maakte – voor mezelf; dat hoor je Prediker voortdurend zeggend.

Zijn bezig zijn was enorm ik-gericht.

“Ik heb mezelf ondergedompeld in de vrolijkheid.”

“Ik heb voor mezelf paleizen gebouwd.”

“Ik bezat een enorme veestapel.”

Op de een of andere manier gaf dat ik-gerichte bezigzijn geen echte voldoening.

En leg dat dan nog eens naast het scheppingsverhaal. Waar God wél genoot van wat Hij tot stand bracht.

Maar hoe is de Here God dan bezig? Ook alleen maar voor zichzelf?

Nee!

Dat vertelt het eerste bijbelvers ons al:

‘In den beginne schiep God: de hemel.’

Daar had een punt kunnen staan.

En dan was het net als bij Prediker geweest.

Dan had God alleen iets voor zichzelf gemaakt. De hemel. Zijn paleis.

Net zoals Prediker paleizen alleen maar voor zichzelf bouwde.

Maar zo is God niet.

De Bijbel eindigt gelukkig niet na dat eerste zinnetje. Dat had gekund. Dat er alleen maar had gestaan: “In den beginne schiep God de hemel.”

Maar zo is God niet. Hij denkt niet alleen maar aan Zichzelf.

Nee, naast de hemel schept Hij ook iets voor anderen: voor ons mensen, en dieren en alles wat leeft: de aarde!

Dáár vertelt het scheppingsverhaal zo uitgebreid over: hoe God alle dagen bezig was om voor anderen dan zichzelf, voor ons als schepselen, iets moois te maken!

En toen Hij daarnaar keek lees je, dat Hij daar intens van genoot.

Dat is denk ik de diepe waarheid waar Prediker naar op zoek was en waar wij naar op zoek zijn: je geniet pas echt, of dubbel voor mijn part, als je juist ook je best doet om het leven voor anderen mooier te maken.

Want dan zie je ook de ander genieten, en dan geniet je zelf dubbel, dan dat je alleen maar voor jezelf bezig zou zijn.

Dat kan op allerlei manieren, ik denk bijvoorbeeld aan de Hulstkampen, die op zoek zijn naar vrijwilligers die af en toe mee willen helpen om een aantal bewoners van de buitenlucht te laten genieten, zodat ze onder begeleiding een wandelingetje kunnen maken of met de rolstoel naar buiten kunnen. Die vrijwilligers worden gezocht, en als je daar zelf een uurtje aan besteedt, zul je dubbel genieten, want je

maakt ook het genieten voor een ander mogelijk.

Of ik denk aan de oproep op de zondagsbrief om vrijwilligers die morgen (maandag)ochtend een paar uurtjes in de Spil willen helpen om de bedden voor de opvang van asielzoekers in elkaar te zetten, om zo Ter Apel te ontlasten, en de mensen een fatsoenlijk bed te gunnen. Ook daar kun je je voor inzetten. En zo valt er zoveel te bedenken, waardoor je ook een ander van iets goeds kunt laten genieten.

Dat is het ene waar Prediker iets had geleerd, en waar hij eerst verkeerd gericht bezig was met dat "ik" en "mezelf".

En het andere waar Prediker en wij allen konden en kunnen leren is dit:

Prediker zegt wel erg makkelijk: "ik maakte", "ik deed", "ik verwierf".

Natuurlijk, hij werkte, zwoegde.

Maar, was hij het, of een ander die maakte dat hij dat alles verwierf?

Later in zijn boek komt hij tot de conclusie:

niet ik ben het die er voor zorgt dat ik het goed heb in mijn leven,

maar dat is God, de Schepper, en de Gever van het goede.

Dat is een heel diepe les die Prediker heeft geleerd.

Wat je hebt, dat heb je ten diepste aan God te danken. Het is een geschenk.

En een geschenk, iets wat je krijgt, daar geniet je pas echt van!

Want daar voel je ook iets bij: liefde. Liefde van degene die jou dat gaf.

En bovendien is het een misvatting als je zou denken dat je alles aan jezelf te danken hebt.

Want zelf ben je vaak helemaal niet zoveel.

Je leven alleen al, heb je dat aan jezelf te danken? Nee toch?

Dat is precies ook wat Jezus naar voren brengt.

Die rijke dwaas, in die gelijkenis, die maakt precies die twee fouten:

hij denkt dat hij alles zelf kon en deed.

Grote schuren gebouwd, en denkend: ik ben binnen!

Wij zouden zeggen: de loterij gewonnen.

Maar dan zegt Jezus: o ja? En je leven dan? En in die gelijkenis laat hij dan die nacht die man zijn leven verliezen. En van alles dat hij klaargemaakt dacht te hebben, kan hij niets meenemen.

Ook die gedachte kom je in Prediker wel tegen: alles wat je verzameld en opgebouwd hebt in het leven: als je sterft, van wie zal het zijn?

En dan natuurlijk ook nog het andere bij die rijke dwaas: alles alleen maar voor zichzelf... Schuren voor zichzelf. Alleen maar in zichzelf praten: Ziel van me, wees vrolijk, want je bent binnen! Alsof je dan pas gelukkig bent, als je zélf binnen bent.

Nee, we mogen nogmaals denken aan de Here God, die zo graag buiten Zichzelf voor ons mooie dingen tot stand brengt.

En een zijn Zoon de Here Jezus, die liever Zelf het offer van zijn leven gaf, dan dat Hij ons zou verliezen. Die alles gaf om het voor ons weer goed te maken, ook na de zondeval. Dat we het paradijs weer terug zouden krijgen.

Daar gaat het ten diepste over vanmorgen, als we nadenken over de vraag:
wat kun je nu het beste doen in de luttele dagen en jaren dat je hier op aarde leeft?

We zagen al:

eraan denken dat je een Schepper hebt die het goede met jou voorheeft
en die van ons verlangt dat wij ook zelf aan anderen denken, zodat ook zij genieten
en nu ook tenslotte: denk al je dagen aan je Verlosser, die zijn leven voor je gaf.

Als je zo leeft, leef je pas echt rijk.

Rijk in God.

Een groter genieten bestaat er niet.

Amen.